

все заховано в глибині, тому в меблях домінують піддуми, закриті шафи або ж просто ящики для зберігання. Для мінімалізму важлива ясність композиції, монохромність і підкресленість природної фактури матеріалу або предмета інтер'єру. Вислів «Сучасна розкіш – пустота» підтверджується багатьма принципами сучасного життя, адже в погоні за квадратними метрами люди нагромаджують простір непотрібними речами, забуваючи, що справжній дизайн характеризується не тільки розставленими предметами, а й тим, скільки простору після цього залишилось. У дизайні інтер'єру часто вся увага приділяється функціональному насиченню кімнати та зовнішньому вигляду оздоблювальних матеріалів та предметів. Простір між предметами залишається лише тому, що цього потребує ергономіка і на цьому його важливість завершується. Однак такий принцип є помилковим: не можна до пустого простору відноситися, як просто до вільного місця, адже простір (повітря) в кімнаті завершують композицію та роблять її досконалою і легкою.

Список використаних джерел:

1. Стили інтер'єру – мінімалізм [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://kapitel.lviv.ua/styli-interieru-minimalizm>
2. Пустое пространство – зачем оно нужно в интерьере [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://design-guru.moscow/pustoe-prostranstvo-v-interere/>

References:

1. Styli interieru – minimalizm. URL: <https://kapitel.lviv.ua/styli-interieru-minimalizm>
- Пустое пространство – зачем оно нужно в интерьере. URL: <https://design-guru.moscow/pustoe-prostranstvo-v-interere/>

АНТРОПОЛОГІЧНИЙ ВИМІР МИСТЕЦТВА ХУДОЖНЬОЇ ЕМАЛІ

Наумов О. Г.

*Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв, Київ
Науковий керівник – Литвин С. Х., д-р істор. наук, професор*

Ключові слова: емальєрне мистецтво, нейроарт, антропологічний підхід

Антропологічний вимір мистецтва художньої емалі полягає в осмисленні взаємовпливу потреби людини у естетичному відображенні людської діяльності на основі канону краси та втіленні цієї потреби засобами художньої виразності за допомогою емалі та її властивостей. У національному мистецтвознавчому дискурсі проблема антропології, зокрема українського мистецтва, набуває вагомого значення та наукового визнання. В основі антропологічного підходу є людина із її уявленнями про красу світу, про суспільство і його відносини із індивідом, свобода творчості та вираження внутрішньої рефлексії і ментальних станів.

Усвідомлення того, що “*homo purvus mundus est*” (людина це цілий світ, мікрокосм) призвело до формування національної антропологічної школи. На відміну від підходів західноєвропейської та американської антропології, що сформувалася на основі соціальної та культурної антропології та розумінні цінності культурної своєрідності людей різних стратів і груп, українська антропологічна школа базується на гуманітарних підходах філософії і близька до німецької та італійської гуманітаристики, що мають за основу принципи філософії. Проте усі вони включені у цілісну систему наукового знання про культуру та мистецтво, відбиваючи розвиток різноманітних форм культурної рефлексії.

У цьому значенні антропологічні дослідження в українському мистецтвознавстві відзначаються малою чисельністю та впливом культурної антропології, але, одночасно, характеризуються тенденцією до збільшення зацікавленості вчених у дослідженні проблем людини у мистецтві. Зокрема, В.Корнієнко, розглядаючи художній світ людини акцентує на тому, що продуктивною дослідницькою методологією людинознавчого дискурсу є комплексний культурологічний підхід, який на його думку дає змогу виявити та показати художню культуру, як систему життєдайних смислів і досягнень [1].

Наукову рефлексію щодо антропології мистецтва виявили Н.Сиротинська та В.Карпов, які запропонували теорію нейроарту: нейроарт уявляється процесом біологічного перетворення реальності в уявні внутрішні образи, що утворюються у людському мозку на основі функціональних можливостей нейронних мереж, відображення внутрішніх мислевих дій та психологічних переживань у нових образах [2].

Антропний підхід використано для аналізу генези та розвитку емальєрного мистецтва. Українська історіографія емальєрного мистецтва перебуває у стані формування і приємно відзначити, що появляються наукові розвідки які є вагомим внеском у її розвиток. Зокрема, серед інших праць виділяється дисертація Довгань Ю.О. присвячена дослідженню української емалі як нового виду станкового і монументального мистецтва [3]. Довгань Ю.О. розглядає еволюцію емальєрного мистецтва в Україні як цілісне явище, включаючи витоки, передумови виникнення, етапи становлення і розвитку, тобто за історико-хронологічним принципом. Вона висловлює думку про те, що процес розвитку емалі на території України мав дискретний характер та відбувався під постійним впливом розвитку емальєрного мистецтва Європи.

Розглядаючи домонгольський період розвитку емальєрного мистецтва Андрейко С.С. теж пов'язує його розвиток із впливом візантійської образотворчої традиції [4].

Таке твердження суперечить антропному підходу розгляду мистецьких явищ та не розкриває взаємовпливів культур. За антропним принципом об'єктивна реальність спрямовується людиною на вирішення своїх потреб

побутування, ментального сприйняття світу та його відображення доступними йому засобами. Доведено, що мистецькі твори виконані у техніці емалі в Україні мають цілий ряд місцевих характерних особливостей і здобутків. Про це свідчать численні знахідки на території України, які переважно належать до скіфського періоду та періоду Русі, підтверджуючи існування такої технології незалежно від інших впливів.

Твердження, що техніка емалювання була “привнесена” не може бути сприйнятим через її існування в Подніпров’ї ще до встановлення тісних культурних та релігійних зв’язків із Візантією. Такий аргумент є на користь тези про існування емальєрного мистецтва у кочових народів українського степу. Отже, антропологічний підхід до вивчення та дослідження історії емальєрного мистецтва зумовлює визнання рівних можливостей людини у всіх сферах її життя. Творчість є притаманною для усіх людей, які проживають у різних місцевостях та залежить від світосприйняття. Звідси можливим є висновок про давнє історичне походження емальєрного мистецтва на теренах України і його окремішний розвиток, який зазнавав інтроверсійного впливу інших культур.

Список використаних джерел:

1. Корнієнко В. В. Художній світ людини як комунікативна система: культурологічне осягнення // Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтва: наук. журнал. К.: НАКККиМ, 2019. № 2. С. 82 – 86.

2. Карпов В., Сиротинська Н. Neuroart: мистецтво пізнання людини. К. НАКККиМ, 2019. 80 с.

3. Довгань Ю. О. Емальєрне мистецтво в Україні: Історичний досвід та сучасний стан. Дис. на здоб. наук. ступ. канд. мист. за спец. 17.00.05 (образотворче мистецтво). Київський національний університет будівництва і архітектури. Київ, 2008.

4. Андрейко С. С. Развитие русской домонгольской эмали в контексте историко-культурного взаимодействия Руси и Византии // Вестник ИрГТУ, 2015. № 4(99). С. 181 – 185.

References:

1. Korniyenko V. V. (2019) Khudozhniy svit lyudyny yak komunikativna systema: kul'turolohične osyahnennya [The artistic world of man as a communicative system: culturological comprehension]. *Visnyk Natsional'noyi akademiyi kerivnykh kadriv kul'tury i mystetstva [Bulletin of the National Academy of Management of Culture and Arts]*. No.2. Pp. 82 – 86. (In Ukraine)

2. Karpov V., Syrotyn's'ka N. Neuroart: mystetstvo piznannya lyudyny [Neuroart: the art of human cognition]. Kyiv : NAKKKiM. (in Ukraine)

3. Dovhan' YU.O. (2008) Emal'yerne mystetstvo v Ukrayini: Istorychnyy dosvid ta suchasnyy stan [Enamel art in Ukraine: Historical experience and current state.] (PhD Thesis), Kyiv: Kyiv National University of Civil Engineering and Architecture (In Ukraine).

4. Andreyko S.S. (2015) Razvytye russkoy domonhol'skoy émal'y v kontekste ystoryko-kul'turnoho vzaymodeystviya Rusy y Vyzantyy [The development of Russian pre-Mongol enamel in the context of historical and cultural interaction between Russia and Byzantium]. *Vestnyk YrHTU [ISTU Bulletin]*. No. 4(99). Pp. 181 – 185. (In Russian)